

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

Pest'a

5/17

Juliu

1865.

Ese in fie-care luna de trei ori adeca in 5. 15. si 25. dupa c. v. contienendu doue côle.

Pretiuu pentru Austria

pe Jun.—Sept. 2 fl. —
pe Jun.—Dec. 3 fl. 50 cr.

Pentru Romania

pe Jun.—Dec. unu galbenn.

Nr.

4.

Cancelari'a redactiunei

Strata lui Leopoldu Nr. 18.

unde sunt a se adresa manuscriptele si banii de prunumeratiune.

Epistolele nefrancate nu se primescu si opurile anonime nu se publica.

I

cursu

anuale.

ELISA CIRCA.

Diderot dice intr' unu locu, ca celu-ce v're se scria cuviintiosu despre femei, acela se incinga pen'a Serafului in curcubeu si se impresore sirele sale cu pulverea auria de pe aripele fluturelilor!

Aceste cuvinte sublime me patrunsera in minutulu presinte, cand am se vi vorbescu despre o feciora, despre o juna artista romana.

Au fostu, ma sunt si acuma barbati numerosi, carii denega secului femeiescu tote ocupatiunile ce nu se tienu de vieti'a familiaria. Nu vreu se intarescu cumca chia-

Elisa Circa.

marea femeilor nu este: d'a cresce patriei si natiunei fii zelosi si fice devotate, — dar totusi onorezu femei'a, carea implinindu-si detorintiele sale femeiescu, in tempulu seu liberu asculta de inspiratiunile schinteiei domnediescu.

Si daca deschidemu istori'a, cetimu intr' ens'a esemple eclatante, cari demustra ca unele femei chiar si in tempurile cele mai vechie s'au ocupatu de lucruri, cari stau departe de caminulu familiaru, si totusi acele femei au fostu stimate. Asia la *Celli* in certele escate

intr'unu anu. Dar sê venim în epocă mai moderne, în Anglia în alu 15-lea anu alu regimului Elisabetei, cându Eduardu de Vere, contele de Oxford întorcându-se din Italia, aduse nescă manusi, o haină de piele parfumată și deosebite alte noutăți. Intr'acestu anu chiar, dîce unu cronicariu, regin'a a avutu o pareche de manusi parfumate și Elisabeta eră asă de fericită de asta nouă podôba în cătu si-a scosu portretulu cu manusi în mani. Dup' aceea îndată esintiele de ori ce natură se 'nmultîra și devenira la modă. D. Reveil citéza în privintî'a acésta un actu fôrte curiosu din parlamentulu Angliei care coprinde cele următoare: Pôte femeile de ori ce etate, de ori ce rang, profesiune sêu condițiune, vergina, maritata sêu veduva care de la dat'a acestui actu va însie-lă, va amagi și va trage la maritagiu pe vre unulu din supusii majestății sale prin parfumuri, prin pîr strainu, creponuri de Spania, corsete de otel, panere, pantofi cu tocu și siolduri false, va fi supusă la pedépsă prevediută prin legea actuală în vigóre în contra vrajitoriei și alte manopere, și maritagiulu se va declará de anulat. . . Romanii fusesera tributari ai Galilor pentru parfumarie și cei mai multi artisti din Roma erau Gali. Traditiunile nu s'au perdutu: Grigorie de Tours vorbesce de art'a cu care Clotilda, Brunehalta și Galsuinda înaltiau stralucirea frumusetiei lor prin parfumuri. Printre darurile ce Haroun-al-Raschid tramitea lui Carolu cel mare, figuréza și parfumuri; cruciatele aduseră în Europa esintie nouă alu caror numeru crescú prin descoperirea Americii. Sub ducii de Valois, obiceiulu parfumului mergea până la abusu în Francia. Unu autoru englesu D. Piesse vorbindu de parfumuri începe a espune teori'a odórelor, face unu tablou de volatilitatea lor, însemnăză proprietatile lor optice și forméza o adevărată gamă musicale, în care sunt asiediate în pozițiunea corespundietóre efectului lor asupra simtiurilor. Se scie cum cei vechi după baie aveau obiceiú sê-'si unga corpulu cu arome; ei priviau parfumurile nu numai ca unu omagiu cuvinciosu dieilor, dar înca unu semn de presintî'a lor. La poeti divinitățile nu se manifestau neci o dată fara sê anuncie aparițiunea lor, respândind împrejurul lor odóre de ambrosie. Ori cum va fi parfumurile tari escita simtiurile și sunt vatemátóre, cele slabe și plăcute sunt tolerate numai dómnelor.

— (*Diferite opiniuni despre sarutatu.*) *Naturalistulu* dîce că sarutatulu e unimeca a doi poli contrari, din carea îndată sare schintéu'a electrică. *Moralistulu*: sarutatulu e semnul afinității corporale, deci chiaru pentru acésta după lege numai cei trecuți prin tain'a casătoriei potú sê se sarute. *Mediculu*: Sarutatulu e acelu modu de misicără a musculelor labiale (întielege budi-tele), prin care budițele antăiu se apasă, apoi iute se lasă; prin urmare e o convulsione, adică *sgarciu*. *Anticistulu*: Sarutatulu e o datină tradițională ce a trecutu la noi dela Elini și Romani, despre însemnătatea ei opiniunile sunt diferite. E de credintu că e simbolulu coatingerei a radielor de sóre cu pamentulu, și ca acésta trebue sê fie de o origine cu cultulu solaru din orientu. *Filosofulu*: E misicamentulu notiunei a budielor, prin carea o diferinția cantitativă a fiintiei în diferințî'a cantitativă a altei fiintie asă se asiedia, că din accea se efeptuesce identicitatea subjeptu-objeptului, și a idealu-realului. *Glumetiulu*: Sarutatulu e varsarea unui spiritulu în celu alaltu. Pressarea budielor e pressarea lamăiei în limo-

nad'a desgustósa a vietiei nóstre. Acésta e pres'a impresiunei a impresoratilor; e și unic'a presa, carea nu e supusă censurii, aci avemu deplina libertate de presa. — *Juristulu*: Sarutarea e — nimca, că-ci nu se pôte cuprinde neci prin dreptulu lucrurilor (res), neci alu obligatiunilor (obligationes). Unii au voitu sê-lu puna între cele ce se tienu de *dreptulu familiaru*, dar' multi paragrafi a dreptului familiaru neci decum nu se pôte aplicá la sarutatu, că-ci nici acésta nu se aplica la multefamilie. Celu multu se pôte lua sarutatulu de o donatiune între cei vii (donatio inter vivos). *Amorisatulu* ride de toti acesti-a și eschiamă: Sarutatulu — e ce-riulu; ér unu umoristu ca sê-si dee si elu parerea a dîsu, că: „sarutatulu e o întrebare în etagiulu de susu, că ore — *camer'a animei* nu e de închiriata?“

Deslegarea gâciturii de siacu din nr. 2:

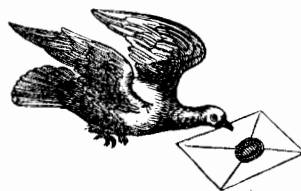
Aid' sê dâmu mană cu mană,
Cei cu ânima română,
Se nvêrtimú hor'a fratiei,
Pe pamentulu Romaniei.

Ierb'a rea din holda péra,
Péra dusmanulu din tíera,
Între noi sê nu mai fia,
Decâtu frati și omenia.

Deslegarea bună ni-au tramis'o domn'a Susana I. Chinesu și domnii: Samuilu Paladi, V. Schelegianu, Dionisiu Cadariu, Georgiu Onciu, Elena Cocu.

Deslegarea rebusului din nr. 1. ni-a mai tramis'o domnele și domnii: Agapia I. Drocu, Georgiu Lorintiu, I. P. Florentinu, Teodoru Suci, Ana Petcu.

POST'A REDACTIUNEI.

Toti acei domni cari ni tramisera prenumeratiuni pe conta, sunt rogati, ca până 'n finea lunei cur. sê-si refuésca socotelile, că-ci altfelu vom fi siliti a sistá tramitarea foiei pentru dlor, fiindu că fie-care nru ni consta o sumă enormă de bani. — **Aliosu**. Ti-multiamimú că ne facusi atenti. Gresiel'a e corésa. Esemplarele superflue le donâmu pentru scol'a de acolo. — **Kétegyháza**. Multiamita, dar fiindu că atinge chiar persón'a nóstra, nu se pôte publicá. — **Scaldele de la Manésa**. Amu cetitu articolulu, dar ni se pare că n'ai priceputu bine observatiunea respektivului colaboratoru alu nostru. Anume densulu a priceputu cea „artificiósa“ — ceea ce intru adevéru nu pré existe la noi — precum însu-ti recunosci. E dar de prisosu a publicá articolulu. Nescă schitie despre scaldele d'acolo înse amu primí cu bucuria. — **Govasdia**. Dacă vomu avé numai a diecea parte din prenumeranti cari ni-i dorești, vomu face precum poftesci.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu și editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu în Pest'a 1865. prin Alesandru Kocsi (în tipografi'a lui Érkövi, Galgóczi și Kocsi.) Piatî'a de pesci Nr. 9.

Ca esemplare complete mai potemu înca sierbi din începutu.